

Djurens Rätts politiska prioriteringar

– För ett djurvänligare Sverige och EU

Djurens Rätt arbetar för att göra skillnad för de djur som är flest och har det sämst. Det har vi gjort sedan 1882. Med målinriktade kampanjer, företagssamarbeten och politiskt påverkansarbete är vi en av världens ledande djurrätts- och djurskyddsorganisationer, med fler än 50 000 medlemmar i Sverige.

Vi strävar efter en värld där djur respekteras som kännande individer med rätt till sina egna liv. Då lidandet djur utsätts för inte hindras av nationsgränser, arbetar vi både lokalt och globalt för att göra största möjliga skillnad för djuren. Djurens Rätt samarbetar med systerorganisationer, forskare, företag, myndigheter och aktörer i det civila samhället.

Våra uppdragsgivare är kycklingarna, hönorna, fiskarna, korna, grisarna och de andra djuren som är i behov av vår hjälp – vi finns för att ge dem en röst och försvara deras rättigheter.

Vi står alltid på djurens sida.

1. Stoppa burarna

Djurens Rätt arbetar för att Sverige ska uppdatera lagstiftningen för att kunna fasa ut burhållningen. Vi föreslår en avvecklingsperiod på högst tre år. På så sätt säkerställer vi gemensamt att de sista burarna fhas ut från svenska äggfabriker samtidigt som branschen ges möjlighet att ställa om sin produktion till frigående system. Burhållningen har stora djurvälståndsbuster och skadar Sveriges anseende på djurskyddsområdet.

Idag minskar antalet hönor som hålls i burar inom den svenska äggindustrin. Det är ett resultat av Djurens Rätts arbete med konsumentupplysning, aktiva konsumentval och företag som valt att gå ifrån burägg. Sedan 1980-talet har andelen hönor som hålls i burar minskat från omkring åttio procent till under tre procent idag. Men hundratusentals hönor hålls fortfarande i burar i svenska äggfabriker. I burarna kan hönorna inte utföra naturliga beteenden som att sträcka på vingarna, picka, sandbada eller dra sig undan för att kunna lägga sina ägg i fred. Buräggen som fortfarande produceras göms i färdigmat, mediciner och exporteras som äggpulver till andra länder. Svenska konsumenter väljer bort burägg om de kan. Det är politikens ansvar att ta ställning i frågan för att de sista buräggen ska fhas ut.

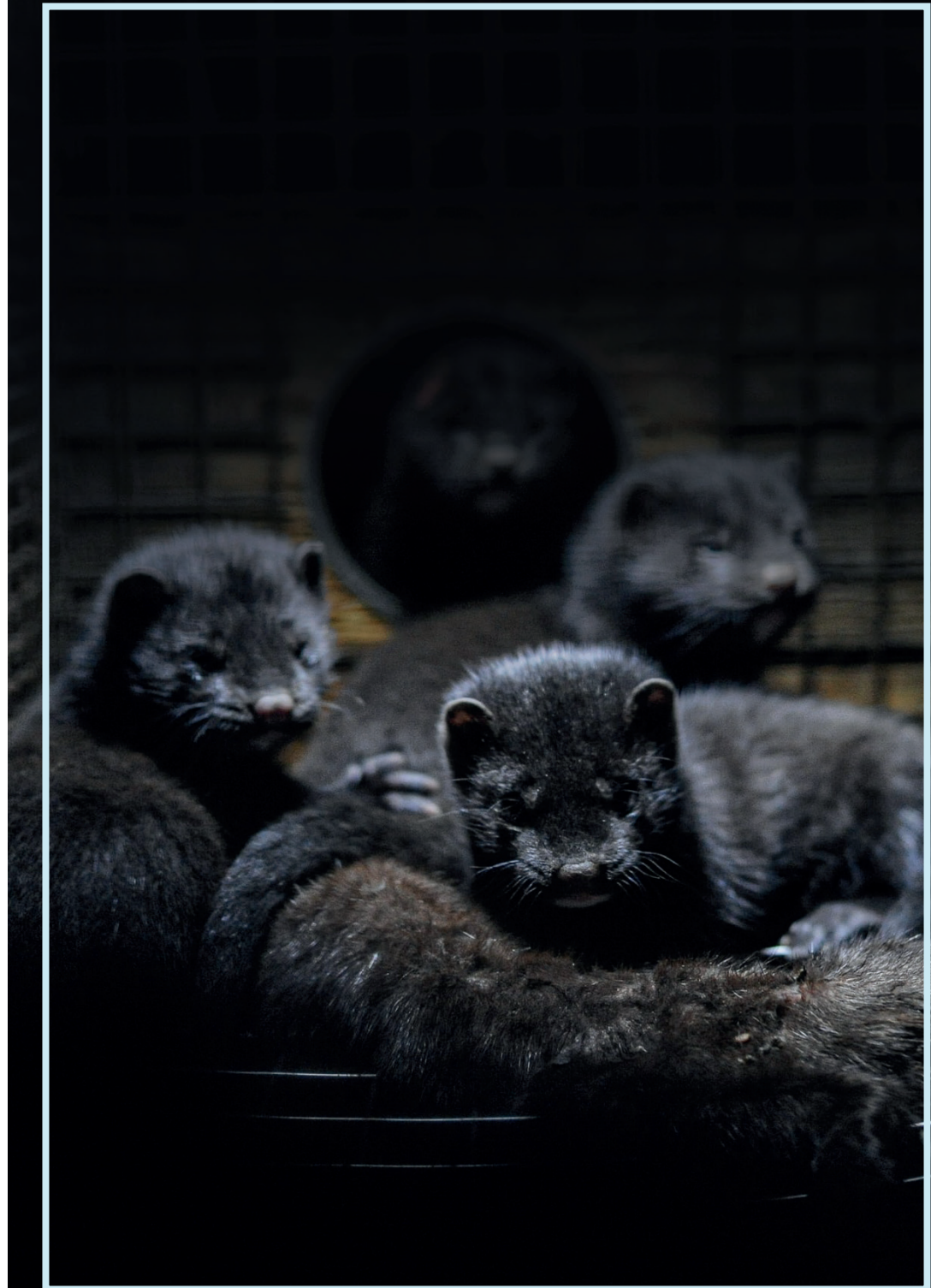

2. Avveckla pälsdjursfarmningen

Djurens Rätt föreslår att det sätts ett slutdatum för då pälsdjursfarmningen ska ha fasats ut. Djurskyddslagen föreskriver att djur har rätt att kunna bete sig naturligt. I nya djurskyddslagen som trädde i kraft 2019 förstärks denna rätt ytterligare. Trots detta hålls hundratusentals minkar i gallerburar inom den svenska pälsdjursindustrin.

Det finns en stark opinion för att genomföra en avveckling av pälsdjursindustrin i Sverige. En majoritet bland samtliga riksdagspartiers väljare vill se en avveckling, ändå har bara tre partier tagit ställning för detta. I EU har fler än 20 av de 27 medlemsländerna introducerat, eller närmast sig, ett förbud. Att Sverige inte tillhör dessa skadar vårt anseende i djurskyddsfrågor internationellt. Inte minst blev det tydligt i och med den stora spridningen av SARS-CoV-2 på svenska minkfarmer, samt risken för spridning av fågelinfluensa bland däggdjur. Det är smartare, säkrare och billigare att avveckla minkfarmerna nu istället för att ge stödpengar igen vid framtida smittspridningar. Sveriges 20-tal minkfarmer fick under coronapandemin 60 miljoner kronor i stöd – pengar som hade kunnat användas för avveckling och omställning.

I mars 2023 avslutades det framgångsrika europeiska medborgarinitiativet Fur Free Europe som syftar till att förbjuda pälsfarmning inom EU samt handel med päls på EU:s inre marknad. Djurens Rätt står bakom initiativet och bidrog med nästan 100 000 signaturer under de drygt nio månader som insamlingen pågick. Totalt fick initiativet 1,7 miljoner underskrifter.

3. Fasa ut turbokyklingarna

Djurens Rätt vill att svensk kycklingproduktion ställer om från de snabbväxande hybriderna turbokyklingar till mer långsamväxande och hälsosamma raser. Detta kan åstadkommas genom att inkludera en utfasning av turbokyklingar utifrån djurskyddslagens skrivningar om avel, på samma sätt som redan gjorts med de kraftigt musklade nötdjuren av rasen belgisk blå.

Ungefär 99 procent av alla kycklingar som föds upp i Sveriges djurfabriker är turbokyklingar. De är dömda till ett liv av lidande där de tvingas att växa så snabbt att de får ont och svårt att röra sig, samt får fler sjukdomar och högre dödlighet. Under deras 35 dagar i livet förväntas de växa från 40 gram till två kilo, och utrymmet de har att växa på är mindre än ett A4-papper per kyckling.

Kycklingar är de landlevande djur som är flest och har det sämst. Uppfödningen av turbokyklingar är inte förenlig med djurskyddslagen och är ett systematiskt djurplågeri.

4. Utveckla djurfria forskningsmetoder och ta fram en handlingsplan för utfasning av djurförsök

Djurens Rätt vill att Sverige investerar i djurfria forskningsmetoder och blir ledande inom Life Science. För att komma bort från omoderna och plågsamma djurförsök behövs även en handlingsplan för utfasning.

Djurfria forskningsmetoder har potential att vara effektivare och mer tillförlitliga än djurförsök. Dessutom öppnar den nya tekniken en väg bort från plågsamma försök där djur utsätts för smärta och annat lidande. Djurfria forskningsmetoder är ofta billigare att använda än djurförsök men att utveckla nya metoder kräver ekonomiska satsningar. För att utveckla Sverige som forskningsnation vill vi att de 15 miljoner som i dagsläget är öronmärkta till 3R-forskning höjs till minst 150 miljoner kronor.

Det behövs även en handlingsplan för att påskynda övergången till djurfria forskningsmetoder. Som ett komplement till en nationell handlingsplan bör handlingsplaner även tas fram inom respektive forskningsområde som idag använder djur i sin försöksverksamhet.

Djurens Rätt uppfattar att det finns en bred politisk samsyn bland partierna om både ökade ekonomiska satsningar och framtagandet av en handlingsplan för övergången till djurfria forskningsmetoder. Politisk vilja behövs för att ro det i hamn.

5. Fasa ut plågsamma bedövningsmetoder vid slakt

Djurens Rätt föreslår att det snarast införs slutdatum för användning av plågsamma bedövningsmetoder vid slakt. Det behövs också mer resurser till forskning om alternativ till den plågsamma koldioxidbedövningen av grisar och fiskar.

Grisar bedövas med koldioxidgas inför slakt. Detta eftersom gasen är billig, metoden möjliggör ett högt tempo på slakterierna, risken att grisarna återfår medvetandet är liten, och grisarna kan bedövas i grupp. Men metoden orsakar grisarna ångest, smärta och andnöd i upp till en och en halv minut innan de förlorar medvetandet. Metoden måste fasas ut, och för det behövs satsningar på forskning och utveckling av andra metoder.

Även fiskar bedövas med koldioxid inför slakt genom att vattnet koldioxidmättas. Det är fortfarande en tillåten och förekommande metod i Sverige, trots att koldioxid orsakar fiskarna starkt obehag och stress. Eftersom metoden är ineffektiv finns det risk för att fiskarna utsätts för avblodning och urtagning vid fullt medvetande. Slagbedövning och elbedövning är bättre alternativ, förutsatt att de utförs på rätt sätt och är anpassade efter art. När vattenbruksbranschen växer och allt fler fiskuppfödningar etableras i Sverige behöver djurskyddet för fiskarna beaktas.

Kycklingar och hönor hängs upp i benen och doppas i elektrifierade vattenbad inför slakt. Det är en stressig och plågsam hantering. Bedövningsmetoden bibehålls på grund av ovilja att göra nya investeringar, samt eftersom elbadsmetoden upprätthåller ett snabbt tempo som krävs för att slakta otroligt många individer på kort tid. Det är inte ovanligt att kycklingar på grund av det höga tempot får elstötar eller råkar skällas levande.

6. Prioritera djurskyddet högre och tydliggör var ansvaret ligger

Djurens Rätt vill att Sverige inrättar en djurskyddsminister och en djurskyddsmyndighet, samt att EU inrättar en djurskyddskommissionär. Djurskyddet blir idag ständigt underordnat när ansvariga samtidigt ska främja produktion och lönsamhet.

Att inrätta en djurskyddsminister och en expertmyndighet för djurskydd skulle spegla att en etisk hänsyn till djur är en grundläggande värdering i samhället och säkerställa att befintlig lagstiftning efterlevs. Djurens Rätt samlade inför riksdagsvalet 2022 in fler än 35 000 underskrifter som lämnades till statsministern med uppmaningen att tillsätta en djurskyddsminister.

På liknande sätt vill vi på EU-nivå se en kommissionär med djurskydd i titeln. Det skulle inte bara vara symboliskt, vilket dock inte ska underskattas, utan skulle även innebära en nödvändig ökning av resurser.

7. Främja produktion och konsumtion av växtbaserad mat

Djurens Rätt vill att Sverige sätter mål för kraftigt ökad produktion och förädling av växtbaserad mat. Målen behöver omfatta hela livsmedelskedjan och kopplas till konkreta åtgärder för genomförande.

En övergång till mer växtbaserade livsmedel är centralt för att komma närmare de globala målen. Trots det fortsätter Sverige att betala ut omfattande stödbelopp till animalieproduktion, inklusive storskalig sådan. Stöden inom livsmedelsproduktionen behöver stötta omställningen till mer växtbaserat istället för att som nu nästan uteslutande gynna djuruppfödning och foderproduktion till djur. Sverige bör också inom ramen för EU-samarbetet arbeta för likvärdiga konkurrensvillkor för produktion av växtbaserad mat som för animalieproduktion.

Mer behöver göras för att stimulera innovation i utvecklingen av växtbaserade produkter, inklusive alternativa proteiner. Investeringar inom den senare sektorn behöver uppmuntras tydligare för att gynna utveckling och innovation av nya produkter. I Sverige finns många innovativa företagare som står redo att expandera och möta efterfrågan nu när den globala marknaden för växtbaserad mat och dryck växer. Det är en mycket positiv utveckling för klimat, miljö, hälsa och djurvälstånd. Det innebär också nya affärsmöjligheter för svensk livsmedelsproduktion och bidrar till en levande landsbygd.

8. Halvera köttkonsumtionen till 2030

Djurens Rätt vill att Sverige antar ett mål om halverad köttkonsumtion till 2030, med politiskt styrda verksamheter i fronten för genomförandet. När en ökad andel av maten är växtbaserad skapas också ekonomiskt utrymme att ställa högre djurskyddskrav på de animaliska livsmedel som köps in. Genom högre djurskyddskrav vid upphandlingar kan djurskyddet utvecklas både i Sverige och utomlands.

Att den höga köttkonsumtionen behöver minska råder det stor enighet om. Med minskad köttkonsumtion förbättras förutsättningarna för djurhållning med hög djurvälstånd, där varje djurindivid kan ges omsorg. Utöver de uppenbara djuretiska vinsterna kan minskad köttkonsumtion, och bättre djurvälstånd, också bidra till att uppfylla flera av FN:s globala hållbarhetsmål.

Minskad köttkonsumtion är ett kraftfullt verktyg för att bekämpa klimatförändringarna och minskar risken för framtida pandemier. Antibiotikaanvändning i djurindustrin globalt innebär en stor risk för antibiotikaresistens, ett av de största hoten mot den globala folkhälsan. Minskad animaliekonsumtion frigör därtill stora arealer odlingsyta, från foderproduktionen till djur, vilket skulle kunna mätta fler människor. Flertalet forskningsstudier slår fast att den höga köttkonsumtionen bidrar till ohälsa och sjukdomar som övervikt, hjärt- och kärlsjukdomar och cancer.

9. Minska storskaligheten på Sveriges djurfabriker

Djurens Rätt vill se att Sverige inför ett maxtak på 100 djurenheter på samma gård, för att minska antalet företag med storskalig djurhållning.

Förslaget skulle minska risken för storskaliga smittoutbrott, av exempelvis fågelinfluensa eller salmonella, där besättningar med tusentals eller till och med miljontals individer blir tvungna att avlivas.

100 djurenheter används redan idag i Miljöprövningsförordning (2013:251) för att mäta storskalighet, och en djurenhet beror på storleken på djurslaget. Exempelvis kan 100 djurenheter översättas till 100 kor, 1000 minkhonor eller 10 000 hönor.

10. Gör EU:s nya djurskyddslagstiftning ambitiös

Djurens Rätt vill att den pågående översynen av EU:s djurskyddslagstiftning landar i ambitiös och heltäckande lagstiftning som sätter djuren i första rummet. Glappet mellan forskningen och den nuvarande lagstiftningen är stort, och förväntningarna på att översynen kan innebära stora förbättringar är därför höga.

EU-kommissionen påbörjade för några år sedan en översyn av EU:s djurskyddslagstiftning som en del av strategin Från jord till bord. Översynen berör flera områden – djurskyddsmärkning, djurtransporter, slakt och artspecifika bestämmelser kring hållning av djur.

Djurens Rätt vill att svenska partier tar ställning för att den nya lagstiftningen bland annat ska innebära:

- Att burar fasas ut inom EU:s livsmedelssystem
- Att pälsdjursfarmning och handel med pälsprodukter får ett slut
- Att export av levande djur till länder utanför EU stoppas
- Att tvångsmatning förbjuds
- Att en obligatorisk djurskyddsmärkning introduceras
- Att koldioxidbedövning av grisar upphör
- Att elbadsbedövning av fåglar upphör
- Att fiskar inkluderas i lagstiftningen

Djurens Rätt
08-555 914 00
info@djurensratt.se
www.djurensratt.se
Plusgiro: 90 10 87-7